

ANE LABAKA MAYOZ

«Aurreko finalean, helburua egotea zen; aurtengoan, egitea»

Oiartzungo finalerdian poltsikoratu zuen finalerako txartela Ane Labakak (Lasarte-Oria, 1992), finalerdietako bigarren puntuazio onenarekin. Bere inguruan sumatu izan dituen zalantzak isiltzeko bertsotan egin du, intentzioz. Gorputzaldi horretatik begiratzen dio finalari.

Oiartzungo finalerdian ia ziurtatu egin zenuen finalerako txartela. Itxaronaldia lasai samarra izan da, ezta?

Niretzat lehenengo aldia izan da horrela; lehen finalerdian kantatu eta ia-ia segurutzat izan dut finalean egongo nintzela, eta hurrengo egunak eta asteak hortik bizitu ditut. Lehen aldia izan da eta, egia esan, luxu bat da. Azkeneko saioan urduritasuna izan nuen, baina gehiago finaleko zortzikotea zein izango zen jakiteko.

Egia da finaleko argazkiak gauza asko kontatzen dituela.

Bai. Zati batean bai errepresentatzen du gaur egun bertsolaritza dena edo behintzat nik bertsolaritzan bizi dudana. Gazteak indartsu zetoze esaten zen, eta nire kezketako bat bazen gero, faseek aurrera egin ahala, eskarmentu gehiago daukaten bertsolariek egitea aurrera. Beldurra nuen gazteen indarra hauspotzen ari ote ginen eta ea gero iritsiko ote ziren finalera. Iritsi dira eta oso pozik nago horregatik. Eta finalean emakumeok gehiengoak garela nabarmendu da eta horrekin ere oso pozik nago. Baina ez gaitezen argazki horrekin bakarrik geratu. Txapelketan atzera eginda, badago zer esan eta zer aztertua genero ikuspegitik. Oraindik badaude inertziak, eta gerta-

tzen dira zalantzan jarri behar-ko genituzkeen gauza batzuk.

Gazteak eta eskarmentudunak aipatu dituzu. Zuk bigarren finala eta dagoeneko eskarmentudunen zakuan.

Bitxia da nola aldatzen den hori txapelketa batetik bestera. Egia da bost urte pasatu direla tartean. Baina aurrekoan finalista berria izan nintzen eta, bat-batean, hurrengo txapelketan dagoeneko ez naiz finalista berria eta, gainera, eskarmentudun bezala irakurtzen naute. Zorionez urte hauetan plaza dezente egin ditut, eta baita beste zenbait proiektu ere. Eskarmentua hortik datorrela uste dut.

Ez dakit gutxiago sufritu duzun edo gehiago gozatu, baina txapelketa honetan beste toki batean sumatu zaitugu.

Bada, Azkoitiko saioan, final laurdenetan, asko sufritu nuen. Oiartzunera oso borrokara joan nintzen, arantza hori kendu nahian. Eztaba da ezina zen saio bat egin nahi

nuen. Atzera begiratuta, beste txapelketetan eta askotan izan dut sentipena aitortza jaso dudala, baina aitortza partziala. Beti izan da 'ondo, baina'. Horregatik 'bainarik' gabeko saio bat egin nahi nuen. Pozik nago horrekin, aitortza orokorrago bat iritsi zaidalako eta nire bertsokera aldatu behar izan gabe iritsi zaidalako. Nik sinesten dudana eta egin nahi dudana horri eutsi diot eta hori eginda jaso dut aitortza hori. Niretzat horregatik izan da Oiartzun mugarri bat, lehen aldiz sentitu dudalako horrelako zer bait.

Nola definituko zenuke zure bertsokera?

Askotan esan izan didate hautu estetiko bat egiten dudala, erri-men lanketarekin eta. Nik horri gehituko nioke edukia ere eman nahi diodala. Niretzat errimak lantzea eta beste errimategi bat ekartzen saiatzea, nire lupa hor jartzea, ez da bakarrik edergarri bat. Ez dut egiten bakarrik estetikoki gustatzen zaidalako. Iruditzen zait tradizioak eman dizkigula modu eta errima jakin batzuk bertsotan egiteko, eta badira esaldi eta esamolde egin batzuk bertsolari askok errepikatzen ditugunak. Ni bai saiatzen naiz hortik alde egiten, eta errimen lanketak laguntzen dit horretan. Askotan betiko errimekin eta betiko hitzekin betikoa esateko arriskua dago. Askotan beste errima edo hitz batzuen bila aritzeak ahalbidetzen dit gauzak modu berri batean esaten eta horretan saiatzen ari naiz.

Nola gordetzen duzu illunbeto oroitzapena gorputzean?

Gauza oso-oso handi bat bezala gogoratzen dut, baita tentsio handia ere. Saio hasiera erabat

borratuta daukat, gainera pasatu zitzaidan olatu bat bezala. Bukaera gogoratzen dut. Baina nahaste moduko bat gogoratzen dut. Eta hurrengo egunetik hasita, aste osoa pasatu nuen ohetik ezin altxa. Neke handi-handiarekin. Ez nengoen gaixo, baina ezin nuen altxatu.

Aurten segur aski ezingo duzu astea ohean pasatu finala eta gero, etxeko txikiak ez dizu utziko. Orain ama zara.

Ez hurrengo astea eta ez aurrekoa. Azkoitiko saioaren aurretik eta Oiartzungoaren aurretik etxeko txikia gaixotu egin zen, uste dut berak ere somatizatu duela gure kaos eta eromen hau. Horri buruz ere hitz egin beharra dago, zer-nolako ahalegina eskatzen duen gu txapelketan egoteko eta ahalik eta ondoen egoteko haur txiki batekin egin behar den guztiak. Askotan esaten dugu txapelketa garaian dena bere tokian egotea nahi dugula, ezerk ez dezala koloka edo dardara egin. Eta ume txiki batekin hau bizitzea justu kontrakoa da. Erditze ostea oso-oso gogorra egin zitzaidan, erditze oste bete-betean nengoen txapelketan izena eman behar izan genuenean, eta niretzat lehen aldiz erabaki bat izan zen benetan txapelketan parte hartu edo ez. Orain pozik nago hartutako erabakiarekin, baina egia da une horretan ez nintzela ari batera gozatzen plazetan. Sentsazioa neukan desagertzeko beldur batetik ari nintzela saioak egiten, 'hemen nago' esaten nolabait, baina ez neukan gorputzaldia jendaurreko eta bertsotarako. Pozik nago bai plazan eta bai txapelketan asko gozatzen ari naizelako eta lortu dudalako berriz bertsoaren magia horrekin konektatzea.